

أحكام الحج والعمرة - نبالي

هَج ۛ ۛمرا

جمعية الدعوة بالزلفي

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ - ٠١٦ فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ - ٠١٦

192

أحكام الحج والعمرة - نيبالي

هَجْج ۛ ۛمْرَا

جمعيّة الدعوة والرّشاد ونوعيّة الجاليات في الزّلفي

Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

أحكام الحج والعمرة
أعدّه وترجمه إلى اللغة النيبالية
جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الثانية 8 / 1442هـ

شعبة توعية الجاليات بالزلفي 1433 هـ (ح)

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

أحكام الحج والعمرة / شعبة توعية الجاليات بالزلفي
1433هـ

20 ص : 12 × 17 سم

ردمك : 2 - 34 - 8013 - 603 - 978

(النص باللغة النيبالية)

1- الحج 2- العمرة أ - العنوان

رقم الإيداع : 1433 / 8532

ردمك : 2 - 34 - 8013 - 603 - 978

أحكام الحج हजको बिषय

हज को हुकुम र बिशेषता

प्रत्येक मुस्लिम पुरुष र महिला माथि जीवनमा एक चोटि हज गर्नु अनिवार्य छ, यो इस्लामको पाँचौ आधार हो, अल्लाह तआलाले भन्नु भएको छ:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا [آل عمران: ११७]

मानिसहरु माथि अल्लाहको हक छ कि जसले त्यस घर सम्म पुग्ने सामर्थ्य राख्दछ, त्यसले हज गरोस ।

र रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

पाँच कुराहरु माथि इस्लामको स्थापना गरिएको छ, यो गवाही दिनु कि अल्लाह बाहेक कोहि पुजाको हकदार छैन, र मुहम्मद ﷺ अल्लाहको रसूल हुन्, नमाज कायम गर्नु, जकात दिनु, हज गर्नु, र रमजानको महिनामा व्रत बस्नु ।(- बुखारी - ८, मुस्लिम १६)

हज चाहिं अल्लाहसित नजिक गर्ने कार्यहरु मध्ये एउटा महान र उच्च कार्य हो,

रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

مَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتِ، فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

जुन सुकै मानिसले यस घर (काबा) को हज गर्छ र त्यस बीच कुनै फोहर कुरा गर्दैन र कुनै पाप पनि गर्दैन भने त्यो व्यक्ति हजबाट यस्तै फर्केर आउँछ, जस्तो कि आजै आमाको पेटबाट जन्मेको हो (-बुखारी - १८१९, मुस्लिम १३५०)

हजको शर्तहरू

वयस्क र बुद्धिमान मुस्लिमहरू माथि हज अनिवार्य हुन्छ, यदि क्षमता छ भने, र क्षमता भन्नाले सवारीको मालिक हुनु पर्ने र बाटोमा खानु पीउनु र लुगाहरू जस्तो आवश्यक कुराहरूको लागि प्रयाप्त मात्रामा धन सम्पत्तिको मालिक हुनु पर्ने हो, र त्यस्तै जुन मानिसहरूको पालन पोषणको खर्च उस माथि अनिवार्य छ, भन्ने त्यसको खर्चबाट बाचेको अधिक धन सम्पत्ती हुनु पर्छ, बाटोमा सुरक्षा र शारिरीक स्वास्थ्य पनि क्षमता अन्तरगत आउँछ, तसर्थ यस्तो कुनै रोग र शारिरीक तथा मानसिक कमजोरी नहुनु पर्ने जसले गर्दा हजको कर्ममा बाधा होस, र

महिलाहरूको लागि उपरोक्त शर्तहरूका साथै एउटा शर्त महरम (पति बुवा भाई) को उपस्थिती पनि छ, तसर्थ हजमा महिला सँग अवश्य एउटा महरम हुनु पर्छ, श्रीमान वा अरु कुनै महरम, र यदि ईद्दत अर्थात सोकमा बसेकि छे भने हजको लागि निस्कन सक्नु हुँदैन, किनकि अल्लाहले सोक मानाइरहेकि महिलाहरूलाई घरबाट

निस्कने अनुमति दिनु भएको छैन, तसर्थ यदि कसैसँग यस्तो किसिमको बाध्यता छ, भने त्यस माथि हज अनिवार्य छैन ।

हजको अनुशासन र नीतिशास्त्रहरू

१ - हजको यात्रा भन्दा अघि नै हाजीले पढेर वा सोध पुछ गरेर हज र ऊमराको विधिहरूको सम्पूर्ण जानकारी प्राप्त गर्ने ।

२ - राम्रो साथिहरू बनाउने प्रयास गर्ने, ताकि उनीहरूले पुण्यको कार्यमा सहयोग पुर्याउन, र यदि कुनै धर्मको ज्ञानी वा छात्रहरूको संगत प्राप्त भयो भने अधिक राम्रो हुन्छ ।

३- हजको उदेश्य चाहिं यो हो कि अल्लाहको प्रसन्नता र उहाँको निकटता प्राप्त होस ।

४- जिभ्रोलाई फालतु र नराम्रो कुराहरू बाट रोकि राख्ने

५- धेरै भन्दा धेरै अल्लाहको स्मरण र प्रार्थना गर्ने ।

६- मानिसहरूलाई कष्ट न दिने ।

७- महिलाहरूले पर्दा गर्ने र पुरुषहरूको भीड देखि टाँढा नै रहने प्रयास गर्ने ।

८- हाजीले यस कुरालाई ध्यानमा राख्ने कि ऊ एउटा इबादत अर्थात पुजामा छ, कुनै भ्रमणमा होइन, किन भने केहि हाजीहरूले हजलाई एउटा भ्रमणको औसर र फोटो

उतारने मौका सम्भिसकेका छन, अल्लाहले उनीहरुलाई सच्चाबाटो देखाउन ।

एहराम

एहराम भनेको हजको विधिमा प्रवेश गर्ने नियत अर्थात चाहना हो, जुन सुकै व्यक्तिले हज वा उमरा गर्न चाहनु हुन्छ, भने त्यस माथि एहराम अनिवार्य हुन्छ, हज र उमरा गर्नेवाला व्यक्ति यदि मक्का बाहेक अरु कुनै ठाउँबाट आइरहेको छ भने रसूल ﷺ ले तोकेको मीकातहरु मध्ये कुनै एउटा मीकातबाट अनिवार्य रूपले एहराम बाँधनु पर्छ, र त्यो यस प्रकार छनः

१- जुलहोलैफा, यो मदीनाको नजिक एउटा सानो गाँउ हो, अहिलेको समयमा त्यसलाई अब्यारे अली भनिन्छ, र त्यो मदीनावसिहरुको मीकात हो ।

२- अलजोहफा, यो राबिगको नजिक एउटा गाँउको नाम हो, तर आजको समयमा मानिसहरुले राबिगबाट नै एहराम बाँधि रहेका छन, र त्यो सिरिया वासि हरुको मीकात हो ।

३- करनुलमनाजिल,(अस्सैलुल कबीर)यो ताएफको नजिक छ, र नजदवासिहरुको मीकात हो ।

४- यलमलम, यो मक्का देखि ७० कि. मि. टाँडा छ, र त्यो यमनवाला हरुको मीकात हो ।

५- जाते इर्क, यो एराकवासिहरुको मीकात हो ।

यी सबै मीकातहरु रसूल ﷺ ले उनीहरुको लागि तोक्नु भएको छ, जसको खुलासा हामीले गरेका छौं र उनीहरुको लागि पनि जुन कुनै अरु ठाउँबाट हज र ऊमराको उदेश्यले त्यस तर्फबाट आउँछन्, तर मक्कावासिहरु र हरम अर्थात मक्काको खास क्षेत्र फल देखि बाहिर बसेको व्यक्तिहरु लाई आफ्नो घरबाट नै एहराम बाँध्नु पर्छ ।

एहरामको सुन्नत

एहराम भन्दा अघि जुन जुन कार्य गर्नु सुन्नत छ, त्यस मध्ये :

१ - नङ काट्ने, बगलको रौं खौरने वा उखालने, जुँझा काट्ने, कन्दनी भन्दा तलको बाल खौरने, नुहाउने, र सुगन्ध लगाउने, तर सुगन्ध चाहिं लुगामा होइन बरु शरिरमा मात्र लगाउने ।

२ - सिलाएको लुगा उतारने, लुंगी र च्यादर मात्र लगाउने, महिलाहरुले चाहिं मनपराएको लुगा लगाउन पाउने छैन, तर पर्दा गर्ने, आफ्नो श्रृंगारलाई प्रकट नगर्ने, दुवै हत्केली र अनुहारलाई अपरिचित व्यक्तिहरु बाट छोपि राख्ने , हातमा पन्जा र अनुहारमा नेकाब नलगाउने ।

३- मस्जिद पुगेर जमाअत सँग अर्थात सामुहिक नमाज पढने, यदि नमाजको समय छ, भने, वा वोजुको दुई रकअत सुन्नत पढने, र फेरि एहराम बाँधने ।

हजको प्रकार

हज तीन प्रकारका छन्, र त्यो :

१ - **हजे तमत्तोअ**, अर्थात मात्र ऊमराको एहराम बाँध्ने, फेरि आठौँ दिन आए पछि, मक्कामा हजको एहराम बाँध्ने, र मीकातमा यो भन्ने **लब्बैक उमरतन मुतमत्तियन बिहा इलल हज्ज**

(**لبيك عمرة متمتعاً بها إلى الحج**)

हे अल्लाह ! म उपस्थित छु, ऊमराको साथ साथ हजको लाभ उठाउनको लागि । र हज तमत्तोअ सबै हज मध्ये विशेष र उत्तम हज हो, खास गरि यदि हाजी हजको समय भन्दा निकै पहिले मक्का आइ पुगेको छ, भने, फेरि अर्को चोटि मक्कामा बसेको ठाउँबाट नै हजको एहराम बाँध्ने, र यो भन्ने (**لبيك حجاً**) हे अल्लाह ! म हजको लागि उपस्थित छु । र यस प्रकारको हजमा हाजीलाई हदि अर्थात बली दिनु अनिवार्य छ, हदिमा एउटा बाखा एक जनाबाट र एउटा उँट वा गाई सात जनाबाट प्रयाप्त हुन्छ ।

२ - हजे केरान, अर्थात एकै चोटि हज र ऊमरा दुवैको एहराम बाँध्ने, र यस्तो भन्ने लब्बैक उमरतन व हज्जन

(**لبيك عمرة وحجاً**)

हे अल्लाह ! म हज र ऊमरा दुवैको लागि उपस्थित छु । र त्यही एहराममा यौमुन्नहर अर्थात ईदको दिन सम्म बस्ने, विशेष गरि यो उनीहरुको लागि छ, जुन् हज भन्दा थोरै समय पहिले आउँछन्, र ऊमराबाट हलाल भएर अर्को चोटि हजको एहराम बाँध्नको लागि प्रयाप्त समय पाउँदैनन्, र उनीहरुको लागि पनि जुन् आफु संग हदि ल्याएका हुन्छ ।

३ - हजे इफराद, अर्थात मात्र हजको उदेश्य राख्ने, र मीकातबाट एहराम बाँध्ने समय यो भन्ने लब्बैक हज्जन

(**لبيك حجاً**)

हे अल्लाह! म हजको लागि उपस्थित छु । यस प्रकारको हजमा हदि लाग्दैन ।

हाजी यदि वायु यात्रा गरि आइ रहनु भएको छ भने मीकातको बराबर पुगेर एहराम बाँध्ने, वा त्यस भन्दा पहिले एहराम बाँध्ने यदि मीकातको थाहा पाउनु गाह्रो छ भने, र मीकातमा गर्नु पर्ने सबै कार्य गर्ने, जस्तो कि आफुलाई सफा पार्ने, अत्तर लगाउने, नड काट्ने, र यदि चाहेको भए हवाइजहाजमा चढ्ने भन्दा पहिला वा हवाइजहाजको भित्र नै एहराम बाँध्ने, फेरि मीकात पुग्ने

भन्दा अघि वा मीकातको बराबर पुगेर एहरामको नियत गर्ने ।

एहरामको तरिका

एहरामको तरिका यो हो कि :

क - यदि हज तमत्तोअ गर्न खोजेको छ, भने **लब्बैक उमरतन मुतमत्तियन बिहा इलल हज्ज (لبيك عمرة)**

متمتعاً بها إلى الحج भन्ने ।

ख - यदि हज केरान गर्न खोजेको छ, भने **लब्बैक उमरतन व हज्जन (لبيك عمرة وحجاً)** भन्ने ।

ग - यदि हज इफराद गर्न खोजेको छ, भने मात्र **लब्बैक हज्जन (لبيك حجاً)** भन्ने ।

एहराम पछि, तलबिया (निम्न उल्लेखित) दुआ पढनु सुन्नत छ, र त्यस्तै एहराम पछि, काबाको तवाफ शुरु गर्ने सम्म तलबिया दोहरियाउनु पनि सुन्नत हो, तलबियाको शब्द यो हो

«لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنُّعْمَةَ
لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ»

लब्बैक अल्लाहुम्म लब्बैक, लब्बैक ला शरीक लक लब्बैक, इन्नल हम्द वन्नेमत लक वल मुल्क ला शरीक लक

म उपस्थित छु हे अल्लाह म उपस्थित छु, म उपस्थित छु तिम्रो कोहि पनि साभेदार छैन, म उपस्थित छु, सबै प्रकारको प्रशंसा, तथा कृपा, र राज्य तिम्रै लागि छन् कोहि पनि तिम्रो भागिदार छैन ।

एहराममा बर्जित गरिएको कार्यहरु एहराम बाँधे पछि केहि यस्तो कुराहरु बर्जित भइहाल्छ जुन् एहराम भन्दा पहिला जायज थियो, किन भने त्यो अब एउटा खास इबादत अर्थात उपासनामा प्रवेश गरि सक्यो, र त्यस माथि निम्न कुराहरु बर्जित भइहाल्छन :

क- टाउको वा शरिरको कुनै अंगबाट केश उखालने, तर अवश्यत्ता परेमा टाउको खुर्किनमा कुनै आपत्ति छैन ।

ख- नङ काट्ने, तर यदि नङ टुट्यो, वा त्यसमा पिडा भइरहेछ भने यस्तो अवस्थामा नङ काट्नुमा कुनै हर्ज छैन ।

ग- अत्तर वा सुगन्धित साबुन प्रयोग गर्ने ।

घ- यौन सम्पर्क र त्यस माथि उत्साहित गर्ने कुराहरु जस्तो कि विवाह गर्ने, कामवासनाले हेर्ने, शरिर टाँसने, र मुँड खाने, इत्यादि ।

ड - पन्जा लगाउने ।

च - शिकार गर्ने ।

यी कार्यहरु नर र नारी दुवैको लागि बर्जित गरिएका छन्

पुरुषहरुको लागि निम्न कार्यहरु पनि बर्जित गरिएका छन्

१- सिलाएको लुगा लगाउने, तर अवश्यक कुराहरु लगाउनु जायज छ, जस्तो कि सिब्ता (खास प्रकारको लुगा), घडि, र चशमा, आदि ।

२- टाउकोमा टाँसिएको कुनै वस्तुले टाउको छोपने, तर यदि टाउकोमा टाँसिएको छैन भने त्यसमा कुनै आपत्ति छैन, जस्तो कि छाता, गाडि, र टेन्ट, इत्यादि ।

३- जुराफ लगाउने, तर यदि चप्पल पाएन भने छालाको मोजा लगाउनु जायज छ ।

यदि कुनै व्यक्तिले बर्जित गरिएको यी कार्यहरु मध्ये कुनै कार्य गर्नु हुन्छ भने त्यसको तीन अवस्था हुन्छ ।

१- बिना कुनै अवश्यक्ताले यदि यस्तो गरेकोछ भने त्यो पापी हुन्छ र त्यस्लाई फिदिया अर्थात बली दिनु पर्छ ।

२- यदि अवश्यक्ताले यस्तो गरेकोछ भने त्यसलाई पाप लाग्दैन तर फिदिया चाहिं दिनु पर्छ ।

३ - यदि जानकारी न भएर वा बिसेर वा बाध्य भएर यस्तो गरेको छ भने त्यसलाई पाप पनि लाग्दैन र फिदिया पनि लाग्दैन ।

तवाफ

मस्जिदे हराममा प्रवेश गर्दा सबभन्दा पहिला दायाँ खुट्टा राख्नु र यो भन्नु सुन्नत छः

बिस्मिल्लाहि वस्सलातु वस्सलामु अला रसूलिल्लाह,
अल्ला हुम्मगफिरली जुनूबी वफतह ली अबवाब
रहमतिक

بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي
وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

म शुरु गर्दछु अल्लाहको नामबाट, दरुद र सलामती होस रसूलुल्लाह माथि, हे अल्लाह ! मेरो सबै पापहरु माफ गरिदेउ, र मेरो लागि आफ्नो दयाको ढोका खोली देऊ । यो दुआ सबै मस्जिदको लागि छ, फेरि तवाफको लागि सिधा काबा तिर हिंड्ने ।

तवाफ भनेको यो हो कि काबाको चारै तिर अल्लाहको उपासनाको लागि सात चोटि परिक्रमा गर्ने, चक्कर लगाउने काबा आफ्नो बायाँ तिर राखेर हजरे असवद देखि शुरु गर्ने, र त्यहीं आएर समाप्त गर्ने, तवाफको समय अनिवार्य रूपले वोजुको अवस्थामा हुनु पर्छ, र तवाफको तरिका यो हो:

१- हजरे असवद सम्म पुगेर दायाँ हातले त्यसलाई छुने र (بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ) भन्ने, म शुरु गर्दछु अल्लाहको नामबाट, र अल्लाह धेरै महान र ठुलो हुनु हुन्छ । यदि सम्भव छ भने त्यसको चुम्बन दिने, र यदि सम्भव छैन भने हातले छुने र हातलाई चुम्बन दिने, तर यदि हजरे असवदलाई छुनु पनि सम्भव छैन भने त्यस तर्फ अनुहार फेरेर हातले संकेत दिने र (اللَّهُ أَكْبَرُ) भन्ने, यस्तो अवस्थामा हातलाई चुम्बन न दिने, फेरि काबालाई आफ्नो बायाँ तिर राखेर तवाफ शुरु गर्ने, र ईच्छा अनुसार दुआ गर्ने अथवा जति सम्भव हुन्छ भने त्यति कुरआन पढ्ने, आफ्नो लागि र अरुको लागि आफ्नो भाषामा दुआ गर्ने, किनकि तवाफको कुनै खास दुआ छैन ।

२ - रुकने यमानी सम्म पुगेर यदि सम्भव छ भने आफ्ने दायाँ हातले त्यसलाई छुने, र विस्मिल्ला अल्लाहु अकबर भन्ने, तर आफ्नो हातलाई चुम्बन न दिने, र यदि छुन सम्भव छैन भने हिंडी रहने, नत हातले संकेत दिने, नत तकबीर भन्ने, रुकने यमानी र हजरे असवदको बीचमा यो भन्ने:

रब्बना आतिना फिद्हुनिया हसनतंव वफ़िल आखिरति हसनतवं वकिना अजाबन्नार

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

हे हाम्रो पालनकर्ता ! हामीलाई संसारमा पनि पुण्य प्रदान गर, र प्रलोकमा पनि पुण्य प्रदान गर, र नकको सजायबाट रक्षा गर ।

३ - हजरे असवद सम्म पुगेर यदि सम्भव छ भने हातले छुने, र यदि सम्भव छैन भने हातले संकेत दिने र

(الله أكبر) भन्ने ।

यसरी सात चक्कर मध्ये एक चक्कर पुरा हुन्छ, र अरु चक्कर पुरा गर्नको लागि तवाफ जारी राखने, सातौं चक्करमा त्यस्तै गर्ने जस्तो पहिला चक्करमा गरेको, जैले पनि हजरे असवद सम्म पुगिन्छ, त तकबीर भन्ने, र सातौं चक्करको अन्तमा पनि तकबीर भन्ने, पहिला तीन चक्करमा रमल र अन्तिम चार चक्करमा साधारण तरिकाले हिंडनु सुन्नत छ, सानो सानो कदम उठाएर छिटो हिंडनाले रमल भनिन्छ, त्यस्तै पुरा तवाफमा इजतेबाअ गर्नु सुन्नत छ, र इजतेबाअ यो हो कि च्यादरको दुवै किनारा दायाँ काँधको तलबाट लिएर बायाँ काँधमा राख्ने, तर रमल र इजतेबाअ मात्र प्रथम तवाफमा हुन्छ, जब कुनै व्यक्तिले हज वा ऊमरा गर्नको लागि मक्का आइपुग्नु हुन्छ ।

तवाफ समाप्त भए पछि, मकामे इब्राहीमको पछिलो ठाउँमा दुई रकअत नमाज पढनु सुन्नत छ, यस प्रकार

कि मकामे इब्राहीम उसको र काबाको बीचमा भइहालोस, र नमाज भन्दा पहिला आफ्नो च्यादर लगाइ हाल्ने, च्यादरलाई दुवै काँधमा राख्ने र त्यसको दुवै किनारा छातीमा राख्ने, पहिलो रकअतमा सुरः फातेहा र सुरः काफिरुन पढ्ने, र दोस्रो रकअतमा सुरः फातेहा र सुरः इख्लास पढ्ने, यदि मकामे ईब्राहीमको नजिक भीडको कारणले नमाज पढ्नु सम्भव छैन भने मस्जिदको कुनै ठाउँमा पनि नमाज पढ्न सकिन्छ ।

सई (सफा र मर्वा पहाडि बीच दौड्नु)

त्यस पछि सईको ठाउँमा जाने, र सफा तिर लाग्ने, त्यसको नजीक पुगेर यो पढ्ने:

إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ

شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿البقرة: ۱۵۸﴾

सफा र मर्वा पर्वत अल्लाहको निशानीहरु मध्ये एक हुन्, तसर्थ जुन् मानिसले काबाको हज वा ऊमरा गर्ने छ भने उसले दुवैको परिक्रमा गर्नमा कुनै पाप छैन, र आफ्नो स्वेच्छाले जो भलो गर्ने छ, त अल्लाह कदर गर्नेवाला, र राम्रो जान्नेवाला छन ।

फेरि काबालाई हेर्ने सम्म सफा पहाडि माथि चढने, र काबा तिर पल्टेर आफ्नो दुवै हात उठाउने र अल्लाहको प्रशंसा गर्ने, मन परेको दुआ गर्ने, र यो भन्ने:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعَدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ

लाइलाह इल्लल्लाहु वल्लाहु अकबर ला इलाह इल्लल्लाहु वहदहु ला शरीक लहु लहुल मुल्कु व लहुल हम्द युहयी व युमीतु व हुवा अला कुल्लि शैइन कदीर. लाइलाह इल्लल्लाहु वहदहु अनजजा वाअदहु व नसर अब्दहु व हजमल अहजाब वहदहु अल्लाह बाहेक कोहि पनि उपासना योग्य छैन, ऊ एकलै छ, उसको कोहि पनि साभेदार छैन, उसैको लागि राज्य छ, र उसैको लागि प्रशंसा छ, जीवन र मृत्यु उसैको हातमा छ, ऊ सबै थोक माथि सर्वशक्तिमान छ, अल्लाह बाहेक कोहि पनि पुजनीय छैन, ऊ एकलै छ, उसले आफ्नो वचन पुरा गर्यो, र एकलै सबै सेनाहरुलाई पराजित गर्यो ।

फेरि लामो समय सम्म दुआ गर्ने र यसलाई तीन चोटि दोहरियाउने ।

फेरि सफाबाट उतरेर मर्वा पर्वत तिर हिंडने, र हरियो संकेत सम्म पुगे पछि अर्को हरियो संकेत सम्म सकभर छिटो हिंडने, यो सुन्नत हो, तर शर्त यो हो कि अरु कसैलाई कष्ट न दिने, (खास पुरुषहरु नै छिटो हिंडने छन्, महिलाहरुले होइन्) फेरि मर्वा पुगेर त्यस माथि चढ्ने, र काबा तिर पल्टेर दुवै हात उठाउने र त्यही भन्ने जुन् सफा माथि भनेका थियो, यस प्रकार सईको सात चक्कर मध्ये एक चक्कर समाप्त भयो, दुआ गरे पछि मर्वाबाट उतरेर सफा तिर लाग्ने, र पहिला चक्कर जस्तै गर्ने, सईको समयमा अधिक भन्दा अधिक दुआ गर्नु सुन्नत छ ।

हाजीले यदि हजे तमतोअ गरि रहनु भएकोछ भने त्यसको लागि सई पछि कपाल खौरनु, ऊमरा समाप्त गर्नु, लुगा लगाउनु, र एहरामबाट मुक्त हुनु सम्भव छ, फेरि आठ गतेको जुहर नमाज भन्दा केहि क्षण पहिला आफ्नो ठाउँबाट हजको एहराम बाँध्ने, र ऊमराको एहराम बाँध्ने समय जे जे गरेको छ त्यही सबै कार्यहरु यहाँ पनि गर्ने, फेरि यो भन्दै हजको नियत गर्ने:

लब्बैक हज्जन, लब्बैक ला शरीक लक लब्बैक
इन्नल हम्दा वन्नेअमत लक वल मुल्कु ला शरीक
लक

لَبَّيْكَ حَجًّا لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

हे अल्लाह! म हजको लागि उपस्थित छु, म उपस्थित छु, कोहि तपाईंको साभेदार छैन, म उपस्थित छु, सबै प्रकारको प्रशंसा तथा कृपा अनि राज्य तपाईंकै लागि छन्, कोहि तपाईंको भागिदार छैन ।

फेरि जुहर, असर, मगरिब, एशा, र फजर सबै नमाज मेनामा पढने र त्यसमा कसर गर्ने अर्थात चार रकअतको नमाज मात्र दुइ रकअत पढने ।

जुलहिज्जा महिनाको आठौं दिन

हाजीले मेना जानु हुन्छ र त्यहाँ जुहर, असर, मगरिब, एशा, र फजरको नमाज पढ्नु पर्दछ, चार रकअतको नमाज घटाएर मात्र दुइ रकअत पढ्नु पर्दछ ।

नौवो दिन (९ गते, अरफाको दिन)

यो दिनमा निम्न कार्यहरु गर्नु पर्छ :

१ - सुर्य उदय भए पछि अरफा तिर लाग्ने र सुर्य अस्त हुने सम्म त्यहीं बस्ने, मध्याह्न भए पछि जुहर र असरको नमाज कसर गरेर एक साथ पढ्ने, फेरि नमाज पछि अल्लाहको स्मरण, दुआ, र तलबियामा व्यसत भइहाल्ने, सुन्नत यो हो कि अल्लाह सित अधिक भन्दा अधिक दुआ र बिन्ती गर्ने, आफ्नो लागि र सबै मुस्लिमहरुको लागि दुआ गर्ने, र जे चाहियो भने त्यो सबै मांग्ने, दुआको समयमा आफ्नो दुवै हात उठाउनु उचित छ, अरफामा बस्नु हजको एउटा स्तम्भ हो, जुन् सुकै व्यक्ति

अरफामा बस्दैनन् त्यसको हज सही हुने छैन, त्यहाँ बस्नको समय ९ गतेको सुर्य उदय हुने देखि १० गतेको फजर उदय हुने सम्म छ, तसर्थ जुन सुकै व्यक्तिले यस भित्र दिन वा रातिको कुनै पनि समय त्यहाँ व्यातित गर्दछ भने त्यसको हज पुरा भइहाल्छ, र यस कुराको पुष्टि जरुरि छ कि वास्तवमा हाजीले अरफाको क्षेत्रफलमा प्रवेश गरि सकिएको छ ।

२ - सुर्य अस्त भइसकेको छ भन्ने कुराको पुष्टि भए पछि त्यहाँबाट शान्ति पूर्वक तरिकाले ठुलो स्वरमा तलबिया भन्दै मुज्दलिफा तिर हिंड्ने।

मुज्दलिफमा - मुज्दलिफा पुगने बित्तिकै मगरिब र इशाको नमाज एक साथ पढने, र त्यसमा कसर गर्ने, नमाज पछि आफ्नो निजी कार्यहरु जस्तो कि खानाको तैयारी र यस्तो अन्य कार्यहरुमा व्यस्त हुनु सम्भव छ, यसमा कुनै हर्ज छैन, र उचित यो हो कि छिट्टै सुति हाल्ने ताकि बिहान फजर नमाजमा उठ्ने समय शरिरमा फुर्ती होस ।

दसौं दिन (ईदको दिन)

१ - फजरको समय भए पछि फजरको नमाज पढने, र त्यस पछि आफ्नो ठाउँमै बसेर पुर्ण रुपले उज्यालो हुने सम्म अल्लाको अधिक स्मरण गर्ने र दुआ गर्ने ।

२ - सानो सानो सातवटा ढुंगा लिने र सुर्य उदय हुने भन्दा पहिला तलबिया भन्दै मेना तिर लाग्ने ।

३ - जमरतुल अकबा सम्म तलबिया जारी राख्ने, र एउटा एउटा ढुंगाले गरि सातौं ढुंगालाई हिर्रकाउने, र हरेक ढुंगा हिर्रकाउँदा (الله أكبر) भन्ने ।

४ - ढुंगा हिर्रकाए पछि हृदि जिबह गर्ने अर्थात बली दिने, यदि हजे तमतोअ वा हजे केरान गरि रहेको छ भने, र उचित यो हो कि स्वयं त्यसको मासु खाने, अरुलाई पनि दिने र दान पनि गर्ने ।

५ - हृदि जिबह गरे पछि कपाल खौरने वा कटाउने, तर खौरनु चाहिँ उत्तम छ, र महिला हरुले आफ्नो हरेक चोटिबाट औंलाको एक टुप्पो बराबर कटाउने छिन् (तीन से.मी. बराबर) ।

त्यस पछि एहरामको कारणले लुगा, सुगन्ध, नङ काट्ने, र केश काट्ने जस्तो बर्जित गरिएको कार्यहरु जायज भइहाल्छन्, तर विवाह गर्नु अभै बर्जित हुन्छ, काबाको तवाफ गर्ने सम्म, र त्यस पछि स्नान गरि सफा हुनु, अत्तर लगाउनु, र लुगा लगाउनु उचित छ ।

६ - काबा गएर तवाफे हज (तवाफे इफाजा) गर्ने, यसर्थ काबाको चारै तिर सात चक्कर काट्ने, त्यस पछि दुई रकअत नमाज पढ्ने, फेरि सईको ठाउँमा गएर सफा र मर्वा बीच सात चोटि सई गर्ने, यदि हजे

तमत्तोअ गरि रहनु भएको छ भने, तर यदि हजे केरान वा हजे इफराद गरि रहनु भएको छ, र तवाफे कुदूमको समयमा नै सई गरिसक्नु भएको छ भने अहिले सई गर्नु जरुरि छैन, किनकि त्यसको पहिला सई नै हजको सई हो, तर यदि मक्का आउने समय सई गर्नु भएको छैन भने अहिले सई गर्नु अनिवार्य हुन्छ, सई पछि एहरामको कारणले बर्जित गरिएको सबै कार्यहरु पुनः बहाल भइहाल्छन, तसर्थ त्यो सबै कार्यहरु जायज भइहाल्छन जुन् एहरामका कारणले बर्जित गरिएको थियो ।

७ - हाजीहरुलाई ११,१२, को राति मेनामा ब्यतिथ गर्नु अनिवार्य छ, तर १३ को रात मात्र यस्तो व्यक्तिहरुलाई ब्यतिथ गर्नु पर्छ जुन् ढिलो गर्न चाहनु हुन्छन, रात बिताउनको अर्थ यो हो कि रातको अधिक समय मेनामा बस्ने ।

र यो जुन अनुक्रम भनिएको छ कि पहिला हुँगा हिरकाउने, त्यस पछि जिबह गर्ने, त्यस पछि कपाल खौरने, र त्यस पछि तवाफ गर्ने यही सुन्नत हो, तर यदि यसमा कुनै प्रकारको तल माथि भयो भने त्यसमा कुनै आपत्ति छैन ।

ग्यारहौं (११) दिन

हाजीलाई आजको दिनमा ढुंगा हिरकाउनु जरुरि छ, ढुंगा हिरकाउनुको समय मध्याह्न पछि शुरु हुन्छ, त्यस भन्दा पहिला जायज छैन, र अर्को दिनको फजर उदय हुनुको साथै त्यसको समय समाप्त भइहाल्छ, सबभन्दा पहिला सानो जमरालाई ढुंगाले हिरकाउनु पर्छ, त्यस पछि बीचको जमरा, र त्यस पछि ठुलो जमरा, मध्याह्न पछि कुनै पनि समयमा, र ढुंगा हिरकाउने तरिका यो हो :

१ - आफु सँग २१ सानो ढुंगा राख्ने, र सानो जमरा तिर लाग्ने, त्यसलाई ७ ढुंगाले हिरकाउने, हरेक ढुंगा हिरकाउने समय (الله أكبر) भन्ने, ढुंगालाई गोल आकारमा पुर्याउने प्रयास गर्ने, हरेक ढुंगालाई छुट्टा छुट्टै हिरकाउने, र सुन्नत यो हो कि त्यस पछि दायाँ तिर उभेर लामो समय सम्म दुआ गर्ने ।

२ - त्यस पछि मध्ये जमरा तिर लाग्ने, र त्यसलाई छुट्टा छुट्टै ७ ढुंगाले हिरकाउने, हरेक ढुंगा हिरकाउने समय (الله أكبر) भन्ने, र सुन्नत यो हो कि त्यस पछि अलि बायाँ तिर उभिएर लामो समय सम्म दुआ गर्ने ।

३ - फेरि ठुलो जमरा तिर लाग्ने, र त्यसलाई ७ ढुंगाले हिरकाउने, हरेक ढुंगा हिरकाउने समय (الله أكبر) भन्ने, र त्यहाँ न रुक्ने बरु त्यहाँबाट गइहाल्ने ।

बारहौं (१२) दिन

१ - ग्याहौं दिनमा गरेको सबै कार्य गर्ने ।

यदि हाजीले ढिलो गर्न चाहनु हुन्छ र तेहौं (१३) दिन पनि रुकन चाहनु हुन्छ - उत्तम चाहिं यही हो भने त्यो दिन पनि त्यही कार्य गर्ने जो ग्याहौं र बाहौं दिनमा गरेको थियो

२ - बाहौं दिन वा तेहौं दिन (ढिलो गर्न खोजेको व्यक्तिको लागि) ढुंगा हिरकाए पछि काबा तिर लाग्ने, तवाफे वेदाअ अर्थात बिदाइको तवाफ गर्ने, काबाको चारै तिर सात चक्कर काट्ने, फेरि यदि सम्भव छ भने मकामे ईब्राहिमको पछि वा मस्जिदको कुनै पनि ठाउँमा दुई रकअत नमाज पढ्ने, र महिलाले यदि मासिक धर्ममा छे वा सुत्केरि भएकि छे भने त्यसको लागि यो तवाफ माफ हुन्छ ।

हाजीले तवाफे एफाजालाई आजको दिन सम्म ढिलो गर्न सक्नु हुन्छ, र यस्तो भएमा यो तवाफ तवाफे वेदाअको तर्फबाट प्रयाप्त हुन्छ, तर नियत चाहिं तवाफे एफाजाको नै हुन्छ तवाफे वेदाअको होइन ।

३ - त्यस पछि अनिवार्य छ कि हाजीले अरु कुनै कार्यमा व्यस्त न हुने, बरु अल्लाहको स्मरण गर्दै, दुआ गर्दै, र लाभ दायक कुराहरु सुन्दै मक्काबाट निस्कनु पर्छ ।

तवाफ गरे पछि केहि समयको लागि मक्कामा रुकन पाइन्छ, जस्तो कि साथीहरुको प्रतिक्षा गर्ने, सामान लोड गर्ने, बाटोमा अवश्यक पर्ने सामग्री खरिद गर्ने, इत्यादि ।

हजको स्तम्भहरू

१ - एहराम २ - अरफामा बस्ने
३- तवाफे एफाजा (ईदको दिनको तवाफ) ४ - सफा
र मर्वाको सई

यदि कसैले यस मध्ये कुनै एउटा स्तम्भ छाडिदिनु भयो
भने त्यसको हज सही हुदैन

हजमा अनिवार्य कार्यहरू

१ - मीकातबाट एहराम बाँध्ने ।
२ - यदि अरफाको दिनमा पुग्यो भने सूर्य अस्त हुने
सम्म त्यहीं बस्ने ।

३ - मुज्दलिफामा राति बिताउने, फजर पछि राम्रोसित
उज्यालो हुने सम्म त्यहीं बस्ने, तर कमजोर व्यक्तिहरु र
महिला हरुको लागि मात्र आधि रात सम्म बसनु जायज
छ ।

४ - तशरीक (११, १२, १३) को प्रत्येक राति मेनामा
बिताउने ।

५- तशरीकको प्रत्येक दिन हुँगा हिर्रकाउने ।

६ - कपाल खौरने वा कटाउने ।

७ - तवाफे वेदाअ गर्ने ।

यदि कसैले यस मध्ये कुनै एउटा अनिवार्य कार्यलाई
छोडनु भयो भने त्यसलाई दम अर्थात जरिवाना दिनु
पर्छ, र जरिवानामा चाहिँ एउटा बाखा, वा ऊँट वा

गाईको सात भाग मध्ये एक भाग हरम (मक्का)को गरीब व्यक्तिहरूको लागि दिनु पर्छ ।

मस्जिदे नबवीको भ्रमण

नमाज पढनको लागि मस्जिदे नबी जानु उचित छ, किनकि हदीसमा छ, कि मस्जिदे नबीमा एक नमाज मस्जिदे हराम (मक्काको मस्जिद) बाहेक अरु सबै मस्जिदहरूको तुलनामा एक हजार नमाज भन्दा अधिक राम्रो हुन्छ, र यस मस्जिदको भ्रमण साल भरमा कहिले पनि हुन सक्छ, यसको कुनै खास समय छैन, र हजको भाग पनि छैन, यदि एउटा मुस्लिमले त्यो मस्जिद सम्म पुग्नु भयो भने त्यसको लागि नबी ﷺ र उहाँको दुवै साथी अबुबकर र ऊमरको कबरमा जानु पनि उचित छ, पुरुषहरूले मात्र कबरमा जानको अनुमति पाएका छन् महिलाहरूले होइन,

र नबी ﷺ को कोठालाई छुनु वा तवाफ गर्नु, र त्यस तर्फ फर्केर दुआ गर्नु कसैको लागि जायज छैन ।